

Curs : 08-09   Codi :22014   Assignatura : Bases Psicopedagògiques per a l'educació en la diversitat

Titulació, impartició i nombre de crèdits:

Magisteri: Educació infantil i primària. Troncal. 6,5 ECTS, anual, 3r curs.

Magisteri: Educació musical, física, especial i llengües estrangeres. Troncal. 8 crèdits, anual, 3r curs.

Graduat en Ciències de l'Educació. Optativa. 6 ECTS, anual, 1er curs.

Departament: Psicologia Bàsica, Evolutiva i de l'Educació, i Pedagogia Aplicada

Professors:

1. Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

- 1.- Potenciar la capacitat de situar-se en el procés de transformació cap a l' escola inclusiva (actituds i pràctiques).
- 2.- Comprendre els conceptes que fonamenten l'atenció a la diversitat.
- 3.- Conèixer, entendre i respectar les característiques individuals resultants de factors biològics, psicològics, culturals i socials, per tal de propiciar el màxim desenvolupament de tots els infants sense discriminació
- 4.- Saber construir i aplicar criteris per intervenir i donar respostes a les necessitats educatives, mitjançant metodologies que promoguin la participació i l'aprenentatge de tots els alumnes.
- 5.- Entendre la necessitat de la cooperació entre els diferents agents (professional, familiar, comunitari) implicats en la tasca educativa.
6. Desenvolupar una metodologia de treball a l'aula que faciliti la participació, el treball cooperatiu, la recerca documental, l'elaboració acurada de treballs i la relació teoria pràctica.

Aquesta assignatura es compartida per professors de la Unitat de Psicologia de l'Educació i de Pedagogia Aplicada (un semestre cadascú), d'aquesta manera s'integren els coneixements provinents dels dos camps (Psicologia i Pedagogia) i es persegueix garantir la visió psicopedagògica que defineix l'assignatura.

2. Blocs temàtics i organització dels continguts

Part impartida per professorat del Departament de Psicologia Bàsica, Evolutiva i de l'Educació

Bloc 1: MARC CONCEPTUAL I NORMATIU

- Diversitat en els àmbits personal i sociocultural.
- Bases neuropsicològiques del desenvolupament i aprenentatge.
- Escola inclusiva i concepte de necessitats educatives.
- Normativa en els àmbits internacional, estatal i autonòmic.

Bloc 2: CONDICIONS QUE PODEN COMPORTAR NECESSITATS ESPECÍFIQUES DE SUPORT

- Contextos Socials.
- Aprenentatges Instrumentals.
- Trastorns de comportament i de relació.
- Discapacitats intel·lectuals.
- Discapacitats sensorials (visuals, auditiva, etc.).
- Discapacitats motrius.
- Altres capacitat

Bloc 3: REPTES PER AL PROFESSIONAL DE L'EDUCACIÓ

- Percepcions, vivències i actituds per part dels docents.
- Percepcions, vivències i actituds per part de les famílies.
- Percepcions vivències i actituds en l'entorn social.

Part impartida per professorat del Departament de Pedagogia Aplicada

Bloc 4: LA PLURALITAT I DIVERSITAT DE LA SOCIETAT ACTUAL

- Els principis educatius pel segle XXI, un repte per a l'escola

Bloc5:CONCEPTUALITZACIÓ DE LA DIVERSITAT EN L'ÀMBIT SOCIOEDUCATIU:

- Especificació terminològica (diversitat, diferència i desigualtat)
- Perspectiva objectiva i subjectiva. El valor de la interacció
- Claus d'interpretació: les relacions i les barreres a la participació i l'aprenentatge.

Bloc 6: L'OPCIÓ EDUCATIVA DE LA DIVERSITAT: INCLUSIVITAT I INTERCULTURALITAT.

- Gestió i organització:
  - Fonaments per a la inclusivitat i la interculturalitat.
  - Estratègies d'intervenció: canvis organitzatius, metodològics i instruments per a la participació i l'aprenentatge
- Desenvolupament curricular
  - Noves propostes d'aproximació curricular:
    - Formació del professorat i les noves competències
- Interacció i participació. Del centre educatiu a la comunitat educativa:
  - Professionals – alumnes – famílies – comunitat
  - Les xarxes de relacions a la comunitat (programes, serveis i recursos)

3. Avaluació

Es basa en una prova escrita i/o un treball individual al final de cada quadrimestre sobre la matèria estudiada i en la realització de treballs teòrico-pràctics individuals i/o en equip. Els criteris d'avaluació tindran en compte l'assistència, la participació, la capacitat de treball en equip i les aportacions personals en les classes.

La nota final de l'assignatura s'extraurà de la mitjana entre els resultats dels dos semestres, partint sempre de la superació d'ambdós períodes.

4. Fonts d'informació bàsica

L'estudiant tindrà un dossier de lectures obligatòries.

A més, aquesta assignatura en alguna de les seves titulacions funciona amb el recurs del Campus Virtual. En aquest espai els estudiants trobaran materials (power points, fitxes de lectura, guions de treball,...) que els ajudaran a seguir les classes, confeccionar els treballs en grup i els treballs individuals.

Bibliografia recomanada

Aquesta és la bibliografia recomanada completa però cada titulació en selecciona una part.

- AAMR (2001) El retard mental. Definició, classificació i sistemes de suport. Eumo editorial, Vic.
- AINSCOW, M. (1999). Tendiéndoles la mano a todos los estudiantes: Algunos retos y oportunidades. Universidad de Manchester. Siglo Cero. Vol. 30 (1). Pàgs. 37-48.
- AINSCOW, M. (2001) Desarrollo de escuelas inclusivas. Ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares. Madrid, Narcea.
- ALDÁMIZ, M.M. i altres (2000): Com ens ho fem? Propostes per educar la diversitat. Barcelona, Graó 119
- ARANDA, R.E. (2002) Educación Especial. Madrid: Prentice Hall.
- ARNÁIZ, P. (1996) Las escuelas son para todos. Siglo Cero. Vol. 27 (2). Pàgs. 25-34.
- BOTH i AINSCOW (2005). "Conceptes-clau: desenvolupar un llenguatge per a la inclusió" a Index per a la inclusió. Barcelona. ICE-UB.
- BRECHIN, A. & SWAIN, J. (1987) Cambio de relaciones. Milan: Fundació Catalana Síndrome de Down.
- CAMILLERI, C. (1990) Antropología Cultural y Educación. París: Unesco. -CANEVARO E.(1987) Els infants que es perden al bosc .Vic, Eumo
- CARBONELL F.(2006) L'acollida.Acompanyament d'alumnat nouvingut. Vic, Eumo
- CASTELLA, E. (coord.) (1998) Multiculturalisme i educació. Barcelona, Ediuoc, Proa
- CELA i altres (1997) El tractament de la diversitat en la etapa infantil i primària. Barcelona, Associació de mestres Rosa Sensat (Dossier Rosa Sensat, 56)
- CLOQUELL, C. i cols. (2002). Un model de suport per a l'escola comprensiva. Suports. Vol.6, núm. 1. Pàgs. 50-61.
- DEVOS, G. (1981) Antropologia psicològica. Barcelona: Anagrama

- ECHEITA, G. (2006) Educación para la inclusión o educación sin exclusiones. Madrid: Narcea.
  - GARDNER H.(1993) La mente no escolarizada. Barcelona, Paidós
  - GIMENO SACRISTAN, J. I PÉREZ GÓMEZ, A. (1999) Comprender y transformar la enseñanza. Madrid: Morata
  - GINÉ, C. (Coord.) (1996) Trastorns del desenvolupament i Necessitats Educatives Especial. Barcelona, UOC.
  - HANNON, H. (1992) Els ghettos a l'escola. Vic, EUMO
  - HARGREAVES, A. (1996) Profesorado, cultura y postmodernidad. Cambian los tiempos, cambia el profesorado. Madrid: Morata
  - HODAPP, RM; GLIDDEN, LM & KAISER, AP (2006) Hermanos/as de personas con discapacidad: hacia una agenda de investigación. Siglo Cero, Vol. 37 (3): 5-12.
  - LEPRI, C. (1996) Identidad individual y social en las personas con discapacidad. Barcelona, IV Jornadas Síndrome de Down.
  - LÓPEZ MELERO, M. (2001) La cultura de la diversidad o el elogio de la diferencia y la lucha contra las desigualdades. En SIPÁN, A. (coord.) Educar para la diversidad en el siglo XXI. Zaragoza: Mira Editores
  - MARCHESI A.(2004) Qué será de nosotros los malos alumnos. Madrid, Alianza Editorial.
  - MERCER, N. (2001) Palabras y mentes. Cómo usamos el lenguaje para pensar juntos. Barcelona: Paidós. Pàgs. 17-33, 177-184.
  - MONEREO, C. i altres (1998). Instantànies. Projectes per atendre la diversitat escolar. Barcelona: Edicions 62.
  - SABEH, E.N. & MONJAS, I. (2002) La aceptación social de niños y niñas con discapacidad. Problemas y posibles soluciones. Siglo Cero. Vol.33 (2): 15-26.
  - SALZBERGUER i cols. (1996) L'experiència emocional d'ensenyar i aprendre. Barcelona: Edicions 62. (Rosa Sensat)
  - STAINBACK, S i STAINBACK, W. (1999) Aulas inclusivas. Madrid: Narcea.
  - TOMLINSON C.A. (2001)El aula diversificada.Barcelona,Octaedro
  - UNESCO (1994) Declaración de Salamanca y Marco de Acción sobre Necesidades Educativas Especiales. París, UNESCO-MEC.
  - VERDUGO, MA. (2003) Análisis de la definición de discapacidad intelectual de la Asociación Americana sobre Retraso Mental de 2002. Rev Esp Discapac Intelec 34, Núm 205: 5-19.
  - VERDUGO, MA. (2006) Rompiendo inercias: claves para avanzar. Salamanca: Amarú.
  - VERDUGO, MA & JORDÁN DE URRÍES, FB (2001) Apoyos, Autodeterminación y Calidad de Vida (pp 806). Salamanca: AMARU.
  - VERDUGO, MA.; SHALOCK, RL; KEITH, KD & STANCLIFFE, RJ. (2006) La calidad de vida y su medida. Principios y directrices importantes. Siglo Cero, Vol. 37 (2): 5-11.
  - WEHMEYER, ML (2006) Autodeterminación y personas con discapacidades severas. Siglo Cero, Vol. 37 (4): 5-16.
- Marc legal. Informe Warnock; Decret 299/1997 del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.